

TBB BAŞKANI AV. R. ERİNÇ SAĞKAN'IN

"21. YÜZYILDA BARIŞ HAKKI" SEMPOZYUMUNDA YAPTIĞI

AÇIŐ KONUŐMASI

Türkiye Barolar Birliği Şiddetle Mücadele Kurulumuzun düzenlediği anlamlı bir etkinlikte, "21. Yüzyılda Barış Hakkı" baŐlıklı toplantımızda bir aradayız. Çok değerli konuklarımız, çok değerli konuşmacılarımız bulunuyor. Barışın anlamını en iyi bilen ülkelerden gelen iki büyükelçi de bugün bizlerle birlikte; Güney Afrika Cumhuriyeti Büyükelçisi Sayın H. E. Dipuo Berta Letsatsi-Dube ve Filistin Devleti Ankara Büyükelçisi Sayın Dr. Faed Mustafa, bir kez daha hoş geldiniz demek istiyorum.

Bizler her zaman savaŐsız, çatıŐmasız barış içerisinde bir dünyadan yana olduk. Ancak çatıŐmasız bir dünya hedefinin hâlâ çok uzağındayız. Önümüze bir dünya haritası aldığımızda, bugün dünya üzerindeki kara parçalarının neredeyse üçte ikisinin çatıŐma bölgesi olduğunu görüyoruz. Dünya nüfusu için de aynısını söyleyebiliriz. Yarım milyar çocuk sıcak çatıŐma bölgelerinde yaŐıyor. ÇatıŐmaların sona erdirilmesi, çocukların savaŐsız, barış içinde bir dünyada yaşayabilmeleri, her birimizin sorumluluğudur.

Eski Yugoslavya için Uluslararası Ceza Mahkemesinin Dusko Tadić kararında, silahlı çatıŐma "devletler arasında silahlı kuvvete baŐvurulduĐu veya hükümet güçleriyle örgütlü silahlı gruplar ya da bu tür gruplar arasında uzun süreli silahlı Őiddetin bulunduğu her durum" olarak tanımlanmıŐtır. İnsanlık, nihai bir son veremediği silahlı çatıŐma hâlini, en azından hukuk kurallarına bağlamak suretiyle "insancıl hukuk" alanını yaratmıŐ, savaŐın ve çatıŐmanın bile bir hukuku olması gerektiğini öngörmüŐtür.

Bugün karşı karşıya kaldığımız dünya ise bize savaŐın hukukunun dahi gözetilmediği bir manzara sunuyor.

7 Ekim 2023'te baŐlayan çatıŐmalarla, İsrail'in Filistin topraklarında 1948 yılından bu yana uyguladığı işgal politikası bir başka boyuta taŐındı. İsrail hükümeti, uzun yıllardır sürdürdüğü işgal, tecrit ve katliam politikalarını, sahip

olduğu ileri teknoloji ve yüksek savaş g¼c¼yle iki buçuk milyon insanın yaşadığı Gazze Őeridi'ni top yek¼n hedef almak suretiyle tarihte asla unutulmayacak bir insanlık suçu d¼zeyine çıkarmış durumdadır.

T¼rkiye Barolar Birliği, İsrail'in uluslararası ceza hukukuna ve insancıl hukuka aykırı davranışlarına karşı ilk andan itibaren, en ¼st d¼zeyde tepkisini ortaya koymuştur. İsrail'in, Gazze'deki Filistinlilerin elektrik, su, gıda gibi temel ihtiyaçlara erişimini engelleyerek b¼y¼k çaplı bir kuşatma uygulamak suretiyle, ayırım g¼zetmeksizin Filistin halkının tamamına y¼nelik top yek¼n bir imha harek¼t¼ y¼r¼tt¼đ¼ tespitini ilk g¼nden itibaren kamuoyuyla paylaştık. Sivillere, ocuklara y¼nelik saldırılar ile hastanelerin ve Filistinli meslektaşlarımızın meslek ¼rg¼t¼ olan Filistin Barosu'nun bombalanması ¼zerine yaptığımız açıklamada başta Birleşmiş Milletler G¼venlik Konseyi ve Avrupa Birliği olmak ¼zere, uluslararası kurum ve kuruluşları acil inisiyatif ¼stlenmeye davet ettik.

Uluslararası kamuoyunun ve ¼zellikle uluslararası siyaset kurumunun sessizliği, Filistin topraklarında başta silahsız kadınlar, çocuklar, yaşlılar olmak ¼zere sivil halktan binlerce insanın hayatlarını, evlerini kaybetmelerine neden olmuştur. Bug¼n geldiğimiz noktada, İsrail h¼k¼metinin insanlık dışı faaliyetlerine kayıtsız kalan uluslararası kurumlar ve çeşitli ¼lkelerin siyasetçileri de, yaşananların vebalini taşımaktadırlar.

T¼rkiye Barolar Birliği, 24 Kasım 2023'te yeni bir girişimde bulunarak, İsrail'in işlediği suçlarla ilgili olarak, Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde başvuruda bulunmuştur. Bilindiği ¼zere, Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde, 2012 yılında d¼nemin savcısı Bensouda tarafından başlatılan bir İsrail soruşturması bulunmaktaydı. Ancak bu soruşturmanın 7 Ekim 2023'¼ takip eden suçlarla ilgili olarak genişletilmesi gerekiyor. Bu nedenle, mevcut soruşturmanın, son yaşananları kapsayacak şekilde genişletilmesini talep etmek, acil bir zorunluluk olduğu gibi insani ve vicdani sorumluluğumuzdur.

Bu anlamda, bir kez daha hatırlatmak isterim ki, Uluslararası Ceza Mahkemesine yaptığımız başvuru, politik veya tarafgir bir başvuru değildir; uluslararası hukukun işlemesini, insan haklarının evrenselliğinin g¼vence altına alınmasını sağlamaya y¼nelik g¼revimizin bir parçasıdır. Bu g¼revimizi ulusal hukukumuz çerçevesinde yerine getirmekten hiçbir koşulda kaınmadığımız gibi, uluslararası

arenada da hukukun üstünlüğü ve insan hakları değerlerini savunmak için üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmekten kaçınmayacağımız herkes tarafından bilinmelidir.

Öte yandan, biliyorsunuz, son günlerde bir gelişme daha yaşandı; Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Uluslararası Adalet Divanı nezdinde yaptığı başvuru kapsamında, Adalet Divanı bir tedbir kararına hükmetti. Sayın Büyükelçiye uluslararası mekanizmaları etkin şekilde kullanmaları sebebiyle huzurlarınızda bir kez daha teşekkür etmek isterim. Adalet Divanının tedbir kararında, soykırım kastı olabileceğini göstermek üzere atıf yaptığı İsraili yetkililerin açıklamaları, tam olarak Türkiye Barolar Birliğinin Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde yaptığı başvuruda kanıt olarak sunduğu açıklamalardır. Dolayısıyla uluslararası bir yargı mercii sunulan bu kanıtlara hukuki geçerlilik atfetmiştir. Uluslararası Adalet Divanı ile Uluslararası Ceza Mahkemesi arasında bir fark var; Adalet Divanı devletlere ilişkin karar veriyor, Ceza Mahkemesi ise kişiler hakkında... Biz, Uluslararası Ceza Mahkemesinin, Adalet Divanının İsrail hakkındaki kararını görmezden gelemeyeceğini ve sorumlu kişiler hakkında yargılama gerçekleştirerek yaptırım uygulaması gerektiğine inanıyoruz.

Dün öğlen saatlerinde Filistin Barosu Başkanı Av. Fadi Abbas ile online bir görüşme gerçekleştirdik. Bu görüşmemizde öne çıkan iki hususu da sizlerle paylaşmak isterim. Üç gün önce, İsrail özel kuvvetleri, işgal altındaki Batı Şeria'nın Jenin şehrinde bulunan İbni Sina Hastanesine, sivil ve sağlık personeli kılığında girmek suretiyle tedavi görmekte olan üç Filistinliyi öldürdü. Bu durumun, hiçbir uluslararası hukuk kuralıyla izahı mümkün değildir. Hastane içerisinde gerçekleştirilen böyle bir operasyon, insanlık adına utanç vericidir.

Bir diğer önemli husus ise, İsrail istihbarat raporlarında, Birleşmiş Milletler Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) çalışanlarının bazılarının 7 Ekim 2023 saldırılarına karışmakla suçlanması ve bunu esas alan bazı ülkelerin Ajansa yaptıkları yardımları askıya alacaklarını duyurmuş olmalarıdır. Bakınız, İsrail güçleri bugüne kadar, bir Birleşmiş Milletler yardım ajansı olan UNRWA'nın 130'dan fazla çalışanını öldürmüştü, 140'tan fazla tesisini yok etmiştir. Bu gerçek karşısında sessiz kalan ülkeler, insanlık suçlarının faili olduğu bilinen bir devletin istihbarat raporlarına dayalı olarak, Gazze'de 13.000'den fazla Filistinlinin istihdam edildiği ve milyonlarca mülteciye hizmet sağlamakta olan bir kuruluşa verilen desteği kesmektedirler. UNRWA'ya yönelik

saldırıların, Uluslararası Adalet Divanının Gazze'ye yardımların hızlandırılması kararından bir gün sonra gerçekleştirilmesi bir başka vahim duruma işaret etmektedir. UNRWA, insani yardıma kritik düzeyde ihtiyaç duyulan Gazze'de bu yardımların alınması, depolanması ve dağıtımını denetleyen yegane kuruluş konumundadır. Bu koşullar altında UNRWA'ya sağlanan fonun durdurulması kararı, Gazze'deki soykırım suçunun tırmanışa geçmesi anlamına gelmektedir.

Değerli katılımcılar,

Biz, barışı, hoş bir soyut kavram olarak değil, adaletin üzerine inşa edildiği temel dayanak noktası olarak kabul ediyoruz. Barışa ancak hukukun üstünlüğünün sağlanmasıyla ulaşabileceğimizi biliyoruz. “Ebedi Barış”ın teorisyeni, Aydınlatma'nın büyük düşünürü Immanuel Kant da ulusaldan uluslararasına doğru genişleyen barış fikrini, bir hukukileşme, hukukun üstün kılınması süreci olarak tarif ediyordu. Kant, evrensel daimi barışın inşası için, hukukun üstün kılınması gerektiğini ve barışın “çatışmasızlık” olarak negatif içerikle değil yeni bir kalıcı uygarlık şeklinde pozitif içeriğiyle tanımlanması gerektiğini söylüyordu.

Cumhuriyetimizin 100. yılında hukuk aracılığıyla kurulacak evrensel bir barış uygarlığının onurlu yurttaşları olmanın mücadelesini kurucumuz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ‘Yurtta Sulh Cihanda Sulh’ anlayışıyla vermeye devam ediyoruz.

Bu vesileyle, etkinliği düzenleyen Şiddetle Mücadele Kurulumuzun Yürütme Kuruluna ve Komisyon üyelerine, ayrıca koordinatörümüz Başkan Yardımcımıza, Türkiye Barolar Birliği çatısı altında böyle bir toplantıya katılan konuşmacılara şükranlarımı sunuyorum.

Saygılarımla.